

Text a tradice

Naprosto souhlasím s Petrem Slámou, že „Písmo nepromlouvá jaksi samo o sobě, ale chce být čteno, mobilizující ...“. Všímám si ovšem pozorně onoho skoku (nikoli ve smyslu a z hlediska víry, nýbrž z hlediska logiky a metody), jímž se z textu (tj. jakési přešle písmenek, jimiž je např. potišťen papír knihy) náhle katapultuje do obce křesťanů všech dob (upozorňuje, že to začíná komunitou, která „kánon sestavila tak, jak jej sestavila“). Každý text chce být čten, přinejmenším někým (tj. i pokud je záměrně zašifrován pro ostatní). A může být přečten jen někým, kdo není izolován od jiných lidí, kdo se po narození „naučil mluvit“, tj. kdo byl matkou nebo jinou blízkou osobou pozván, aby vstoupil do světa určitého jazyka a tím se stával obyvatelem řeči/smyslu – tj. LOGU v jednom z jeho četných významů. Jako malé dítě zprvu napodobuje matku, ale brzo nahlédne, že nejde o papouškování, ale o to, aby na slovo blízké bytosti odpovědělo svým vlastním slovem. Mohl bych samozřejmě dlouho pokračovat, ale toto není traktát. Doufám však, že je naprosto jasné, že to, o čem píše Petr Sláma, se vůbec netýká podstaty věci. Také křesťanská obec mluví nějakým jazykem a dokonce žargonem (někdy se jí z toho žargonu stává dokonce šiboleť), a bída dnešních křesťanů spočívá vedle jiného také tom, že nedovedou promluvit srozumitelně k současníkům, i kdy mají co říci – nebo by aspoň měli mít, neboť měli a mají odkud čerpat. A ovšem nejde jen o jazyk, jde i o určitý způsob myšlení, různé představy a předsudky (mimořadně: předsudkem je vše, co není náležitě vysouzeno a posouzeno, ačkoliv by mělo být, je to předčasné, nezralé úsudek, ba soud-potrat, pokud není převzat odněkud jako cizí těleso, tj. pokud to není nepřiznaná krádež; pokud je přiznaná, říká se jí citace). Už jen když si toto uvědomíme, musíme se tázat, proč je vlastně každá tradice proměnlivá a proč má tendenci se zvrhnout v jakousi „tichou poštu“, v níž ovšem nebývá rozporu mezi počátkem a koncem tak zjevný. Aby se zjevnějším stal, k tomu např. napomáhá kritická hermeneutika (a ovšem také a zejména reflexe vlastní hermeneutické práce, neboť hermeneutika není ORGANON a – navzdory Aristotelovi do něho nepatří). Ale to by už byla polemika mířící na jiné adresy.

(Písek, 000204-2.)